
GODIŠNJI PLAN RADA I FINANSIJSKI PLAN ZA 2023. GODINU

Mart 2023.

Sadržaj:

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE.....	3
2. POLAZNE OSNOVE ZA PLAN RADA ZA 2023. GODINU.....	5
3. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA U 2023. GODINI	8
3.1. Programska linija predakceleracije startapova	8
3.2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova	8
3.3 Programska linija za provjeru inovativnog koncepta	9
3.4. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	9
3.5. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska	10
3.6. Programska linija za podsticanje inovacione kulture	10
3.7. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore	11
4. MEĐUNARODNA SARADNJA TOKOM 2023. GODINE	12
5. FINANSIJSKI PLAN ZA 2023. GODINU	14

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE

Fond za inovacije Crne Gore osnovan je na osnovu Zakona o inovacionoj djelatnosti („Službeni list CG”, broj 82/20) i predstavlja krovnu državnu instituciju u implementaciji mjera i programa inovacione politike namijenjene malom i srednjem preduzetništvu, kao i transferu tehnologija s javnih naučno-istraživačkih institucija na privredu.

Vlada Crne Gore je na sjednici 11. juna 2021. godine donijela *Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću Fond za inovacije Crne Gore* („Službeni list CG”, broj 64/21). Fond je osnovan kao društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Podgorici, radi efikasnijeg sprovođenja inovacione politike, obezbjeđivanja i realizacije sredstava za podsticanje inovacione djelatnosti. Fond je na taj način postao ključno implementaciono tijelo politike inovacija čiji je primarni zadatak sprovođenje inovativnih programa i projekata sa posebnim fokusom na pametnu specijalizaciju.

Vlada Crne Gore je usvojila i *Statut Društva* („Službeni list CG”, broj 93/21), kojim se propisuje organizacija i način rada Fonda i druga pitanja od značaja za rad Društva. Fond je osnovan kao jednočlano društvo čiji je osnivač Vlada Crne Gore sa udjelom od 100%. Osnovan je na neodređeno vrijeme, radi vršenja ovlaštenja u okviru djelatnosti propisane zakonom kojim se uređuje inovaciona djelatnost. Organi Društva su: Odbor direktora i Izvršni direktor.

Osnovna djelatnost Fonda obuhvata sprovođenje inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora. Pored osnovne djelatnosti, Fond obavlja i druge djelatnosti:

- sprovođenje projekata i programa iz domena strategije pametne specijalizacije, u skladu sa odlukama Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju;
- pružanje tehničke podrške Savjetu
- utvrđivanje instrumenata podrške i načina korišćenja sredstava Društva;
- promocija i privlačenje investicija u inovativnoj privredi;
- ostvarivanje saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama, organima državne uprave, odnosno lokalne samouprave, finansijskim institucijama i subjektima iz oblasti nauke, inovacija, obrazovanja i privrede, za potrebe finansiranja inovacione djelatnosti i sprovođenja inovacione politike;
- podsticanje transfera tehnologija i istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru;
- podsticanje poslovne saradnje između preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja;
- podsticanje javno-privatnih ulaganja koja omogućavaju osnivanje fondova rizičnog kapitala u svrhu razvoja inovativnog preduzetništva;
- učestvovanje u međunarodnim projektima i programima namijenjenim istraživanju, razvoju i inovacijama;
- tehnička i savjetodavna pomoć organima državne uprave u okviru programa nacionalne, međunarodne i međuregionalne saradnje, usmjerenih na razvoj inovativnog preduzetništva i transfera tehnologija;
- nadzor i praćenje realizacije programa i projekata u nadležnosti Društva.

Na osnovu člana 272 Zakona o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 65/20), Fond za inovacije Crne Gore je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) kao društvo sa ograničenom odgovornošću 14. septembra 2021. godine.

Fond za inovacije je nastao kao specijalizovana institucija koja okuplja unutrašnje i spoljne stručnjake za istraživanje i razvoj, transfer tehnologije, finansiranje od strane EU, finansijsko upravljanje, evaluaciju projekata i praćenje potreba za sprovođenje Vladinih programa koji vode ka većim tehnološkim kapacitetima crnogorskih preduzeća i podsticanju transfera tehnologije i komercijalizaciji inovacija. Programi Fonda treba da doprinesu povezivanju istraživanja u priznatim naučnim i istraživačkim centrima sa potrebama privatnog sektora i finansijskim instrumentima, poput početnog i preduzetničkog kapitala i „poslovnim anđelima“ (business angels). Ukratko, različiti programi treba da dovedu do efikasnije saradnje između akademske zajednice i privatnog sektora i poboljšaju inovacije u privatnom sektoru.

Fond za inovacije koristi privremene prostorije za potrebe smještaja i rada u zgradi Biotehničkog fakulteta, Univerziteta Crne Gore, Bulevar Mihaila Lalića bb. Svoj novi prostor Fond će dobiti na korišćenje po završetku radova na izgradnji i opremanju zgrade Naučno-tehnološkog parka Crne Gore, takođe u kampusu Univerziteta.

2. POLAZNE OSNOVE ZA PLAN RADA ZA 2023. GODINU

Prema Statutu, Fond za inovacije donosi godišnji Plan rada i finansijski plan, na koje daje saglasnost Vlada Crne Gore, kao osnivač Fonda. Planom se definiše okvir aktivnosti, preciziraju programske linije koje Fond sprovodi i navode izvori finansiranja.

Fond dobijena sredstva dodjeljuje subjektima inovacione djelatnosti u skladu sa zakonom i po unaprijed utvrđenim procedurama, isključivo u cilju jačanja kapaciteta, podsticanja i pružanja podrške razvoju inovacione djelatnosti. U svom radu i donošenju odluka koristi međunarodno priznate standarde i prakse, primjenjujući principe transparentnosti i objektivnosti.

Svoje akte i procedure usaglašava sa javnim politikama i strategijama i u direktnoj saradnji i komunikaciji sa Ministarstvom nauke i tehnološkog razvoja, kao nadležnim ministarstvom.

Sredstva za finansiranje Fonda obezbjeđuju se u skladu sa Zakonom o inovacionoj djelatnosti, i to iz različitih izvora. Izvori finansiranja mogu biti iz budžeta Crne Gore (po Zakonu o budžetu). U nekog narednoj fazi razvoja, Fond se može finansirati i prodajom udjela ili akcija ili iz dobiti privrednih društava u kojima Fond ima akcije ili udjele kao i prihoda privrednih društava od projekata koje finansira Fond.

Sredstva iz budžeta Crne Gore obezbjeđuju se na osnovu godišnjeg programa rada Fonda.

Fond je u prvoj godini poslovanja ispunio sve ciljeve, što je prikazano u Izvještaju o radu za 2022. godinu. Punu operativnost u tako kratkom roku Fond ne bi uspio da postigne da pored Osnivača nije imao podršku i međunarodnih partnera, odnosno Evropske Unije (kroz IPA projekat “Tehnička pomoć za podršku implementaciji Strategije pametne specijalizacije”) i UNDP (Program Ujedinjenih nacija za razvoj - sprovođenjem podrške finansirane od strane Kraljevine Norveške “Norveška za vas – Crna Gora”).

Kada je riječ o dinamici objavljivanja poziva, okvirni vremenski rok za raspisivanje poziva je definisan na sljedeći način:

PROGRAMSKA LINIJA	PLANIRANO RASPISIVANJE JAVNOG POZIVA
Predakceleracija startapova	April
Vaučeri za zaštitu i razvoj pronalaska	April
Provjera inovativnog koncepta	April
Podsticanje inovacione kulture	Maj
Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	Maj
Jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	Maj/Jun
Podrška ranoj fazi razvoja startapova	Septembar

Tabela 1: Okvirni plan objavljivanja javnih poziva tokom 2023. godine

Primarne aktivnosti Fonda u 2023. godini usmjerene su na sprovođenje već uspostavljenih programa podrške u prethodnoj godini i obezbjeđivanje uslova i pokretanje novih programskih linija koje su planirane za 2023. godinu. Pored efikasnog sprovođenja programskih šema finansiranja, jedan važan segment aktivnosti odnosi se na intenziviranje međunarodne i regionalne saradnje i učestvovanje u međunarodnim inicijativama i projektima.

Preduslov za realizaciju ovih planiranih aktivnosti jeste da Plan rada bude usvojen na Vladi najkasnije u prvoj nedjelji aprila 2023. godine i da sredstva predviđena budžetom za realizaciju ovih aktivnosti budu data Fondu na raspolaganje prije raspisivanja javnih poziva. Ukoliko dođe do nekih vanrednih okolnosti na koje Fond ne može da utiče ili koje ne zavise od Fonda, rokovi, dinamika i način sprovođenja planiranih aktivnosti će se uskladiti sa nastalim okolnostima.

Osim navedenih sedam programskih linija koje se finansiraju iz budžeta Fonda, planirano je da Fond tokom 2023. godine implementira i Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji. Ovaj program je iniciran u okviru međuresorne saradnje tri ministarstva: Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva kapitalnih investicija, a u cilju obezbjeđenja neophodne sinergije inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije (S3). U tom kontekstu, Fond za inovacije Crne Gore prepoznat je kao operativan, a kako je Statutom utvrđeno da je jedna od osnovnih djelatnosti Fonda upravo sprovođenje programa i projekata iz domena S3, to su se resorna ministarstva saglasila da Fond bude implementaciono tijelo ovog programa, što je potvrdio i Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju. Osnovna namjera je da se realizacijom Programa obezbijedi mikro, malim i srednjim preduzećima iz sektora prerađivačke industrije bespovratna podrška za pokriće dijela troškova za investicije u unapređenje proizvodnog procesa. Navedeno podrazumijeva sprovođenje Programa od strane Fonda počev od objave Javnog poziva, pa sve do monitoringa programa, to jeste realizaciju svih aktivnosti koje implementacija navedenog programa podrazumijeva.

Programom je predviđeno uspostavljanje finansijskih mehanizama za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija koje će dovesti do poboljšanja energetske efikasnosti i povećanja upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije od strane preduzeća, a što će doprinijeti daljem razvoju zelene ekonomije. Jačanjem spone energetske efikasnosti, industrije i inovacija, kroz Program se doprinosi smanjenju potrošnje energije, smanjenju energetskog intenziteta, smanjenju emisija ugljen dioksida, optimalnijem korišćenju resursa, smanjenju troškova proizvodnje, razvoju proizvoda i usluga sa većom dodatom vrijednošću, te povećanju inovacionih kapaciteta preduzeća i kvaliteta proizvoda.

Na osnovu Zakona o inovacionoj djelatnosti i Statuta, Fond je u junu 2022. godine donio [Pravilnik o evaluacionom procesu](#). Ovim pravilnikom propisuje se uloga Fonda, način izbora evaluatora, način izbora Investicione komisije, kodeks ponašanja evaluatora i članova Investicione komisije, sprječavanje sukoba interesa, procedure za odabir projekata koji se finansiraju iz sredstava Fonda, kao i postupak donošenja odluke o finansiranju.

Odabir evaluatora vrši se uz pomoć algoritma za preporuku iz elektronskog registra evaluatora koji je kreiran u skladu sa [Pravilnikom o obliku i sadržaju elektronskog registra evaluatora i upisu u registar](#), kao i iz drugih dostupnih izvora potencijalnih evaluatora, vodeći računa o kvalifikacijama, vještinama i znanjima potrebnim za evaluaciju projekata kao i ciljevima programa Fonda unutar kojih se evaluiraju prijedlozi projekata.

Evaluacija projektnih prijedloga može se sprovesti u jednom ili dva kruga evaluacije zavisno od ciljeva programa. Svrha postupka ocjenjivanja prijedloga projekata jeste pravedno, dosljedno i transparentno odabiranje najboljih prijedloga projekata na javnim pozivima Fonda, prema uslovima koji su defini-

sani javnim pozivom i ciljevima odgovarajućih programa. Ocjene su brojčani pokazatelji stepena zadovoljavanja određenog kriterijuma. Svaka brojčana ocjena mora biti i obrazložena, kako bi podnosioci projektnih prijedloga dobili evaluacioni izvještaj i odgovarajuće komentare uz odluku o prihvatanju ili odbijanju projektnog prijedloga.

Nakon zaključenja roka javnog poziva, svi predlozi projekata koji zadovoljavaju formalne uslove javnog poziva ulaze u postupak evaluacije kako bi se ocijenila usklađenost projektnih prijedloga s evaluacionim kriterijima važećim za određeni program.

U zavisnosti od vrste i ciljeva programa, prijedloge projekata do maksimalnog iznosa od 30.000 EUR može ocjenjivati interna ili eksterna Komisija Fonda koju imenuje Izvršni direktor za taj program.

3. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA U 2023. GODINI

Programske linije kojima će Fond podržati inovacionu zajednicu tokom 2023. godine su:

1. Programska linija predakceleracije startapova
2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova
3. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta
4. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća
5. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska
6. Programska linija za podsticanje inovacione kulture
7. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

3.1. Programska linija predakceleracije startapova

Osnovne karakteristike: Fond će putem Javnog poziva odabrati strateškog partnera koji bi bio transparentan posrednik u kreiranju i implementaciji predakceleracijskog programa za startapove.

Cilj Programa: Predakceleracijski program namijenjen je formalnim i neformalnim timovima u ranoj fazi preduzetničkog poduhvata, koji namjeravaju da na tržište iznesu nove proizvode ili usluge. Predakceleracijski program ima cilj da obuči i podrži timove iz Crne Gore u validaciji inovativne ideje na tržištu i daljem usavršavanju startap projekata.

Krajnji korisnici programa su neformalni timovi, koji zajednički razvijaju određenu ideju ili projekat koji ima potencijala da preraste u startap ili formalni timovi u već osnovanim preduzećima u ranoj fazi razvoja startap ideje.

Ovaj predakceleracijski program ima cilj da obuči i podrži do 10 timova iz Crne Gore tokom 6 mjeseci. Izabranim timovima biće ponuđen niz instrumenata koji im pomažu da bolje razumiju potrebe svojih klijenata, validiraju i unaprijede svoj preduzetnički projekat, poput obuka, istraživanja tržišta i identifikovanja prilika, mentorstva i eksterne ekspertize.

Na kraju programa, učesnici imaju priliku da predstave svoju ideju pred panelom uspješnih preduzetnika, korporativnih predstavnika, eksperata i potencijalnih investitora.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 100.000 Eura

Trajanje programa: do 6 mjeseci

3.2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova

Osnovne karakteristike: Program je osmišljen da podrži perspektivne timove koji imaju za cilj da validiraju svoje poslovne ideje empirijskim potvrđivanjem njihovog predloženog rješenja i demonstriranjem potencijala njihovog novog proizvoda, usluge, procesa ili tehnologije kroz razvoj prvog prototipa ili minimalno održivog proizvoda (MVP).

Cilj Programa je unapređenje startup zajednice u Crnoj Gori kroz podsticanje rasta i razvoja postojećih i stvaranje novih startup preduzeća. Program podržava inovativne startup projekte koji nude rješenja sa razvojnim potencijalom. Kroz ovu finansijsku pomoć omogućava se podrška startupovima da nastave razvoj inovativnih rješenja s visokim potencijalom rasta na tržištu ili inovativnih rješenja koja doprinose rješavanju društvenih izazova u raznim oblastima uključujući i prioritetna područja pametne specijalizacije. Takođe, cilj je i unapređenje poslovanja u vidu jačanja njihovih kapaciteta i konkurentnosti imajući u vidu da ova programska linija podrazumijeva i mentorsku podršku.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 350.000 Eura

Trajanje projekata: do 12 mjeseci

3.3. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta

Osnovne karakteristike: Programom provjere inovativnog koncepta (*Proof of Concept - PoC*) prepoznaje se potreba za podršku inovacijama od najranijih faza istraživanja kako bi se osigurao pred-komercijalni kapital za tehničku i komercijalnu provjeru inovativnog koncepta.

Cilj Programa: Povećanje razvoja i uvođenja inovativnih proizvoda ili procesa koji su rezultat primijenjenih istraživačko-razvojnih aktivnosti. Cilj je da se kroz podršku za dokaz koncepta utvrdi da li je predložena ideja u vezi sa novim postupkom ili tehnologijom izvodljiva i tržišno orijentisana, ukazujući na taj način na izvodljivost daljih ulaganja u razvoj predloženog koncepta. U sklopu ovog programa finansiraju se projekti koji imaju visok tehnološki rizik to jest oni za koje nije poznato može li se predloženo rješenje izraditi i kao takvo funkcionisati. Rezultat PoC-a može biti i pozitivan i negativan odnosno ovaj program će dati odgovore o isplativosti daljeg ulaganja u razvoj. Uspješni PoC projekti će pružiti ulagačima sigurnost da je proces tehnički izvodljiv i da prototip funkcioniše.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije Crne Gore, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 400.000 Eura

Trajanje programa: do 12 mjeseci

3.4. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća

---

Osnovne karakteristike: Ovaj Program je fokusiran na obezbjeđivanje podrške mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP), uključujući i startup preduzeća u zrelijoj fazi, koja razvijaju inovacije za koje postoji potreba na tržištu.

Cilj Programa: Povećanje inovativnosti MMSP uvođenjem procesnih inovacija ili stvaranjem novih ili poboljšanih tržišno orijentisanih proizvoda, usluga ili tehnologija. Namjera je da se ulaganjem u predkomercijalne aktivnosti preduzeća podstakne razvoj i poboljšanje proizvoda, usluga i tehnologija koji su novi ili znatno poboljšani u poređenju sa onima koji su već dostupni na tržištu s ciljem komercijalizacije, a koja će doprinijeti povećanju prihoda preduzeća. Takođe, podstiče se i razvoj inovacija procesa odnosno uvođenje novog ili značajno poboljšanog načina obavljanja poslova u poslovnom

okruženju s ciljem ubrzanja procesa proizvodnje, povećavanja preciznosti i kvaliteta proizvodnje ili značajnog smanjenja troškova proizvodnje.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije Crne Gore, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 1.000.000 Eura

Trajanje projekata: od 12 do 36 mjeseci

3.5. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska

---

Osnovne karakteristike: Stimulisanje pravnih ili fizičkih lica iz Crne Gore koja su u tekućoj godini zaštitili svoj pronalazak patentom u zemlji ili inostranstvu ili su pokrenuli proces međunarodne/evropske zaštite pronalaska kod EPO/WIPO.

Cilj Programa: Podsticanje konkurentnosti privrednih društava u Crnoj Gori kroz zaštitu intelektualne svojine u zemlji ili inostranstvu, kao i fizičkih lica koja obavljaju inovacionu djelatnost (pronalazači ili inovatori) da zaštite svoj pronalazak patentom kako bi pristupili daljem ispitivanju pronalaska, poput ispitivanja u laboratorijskim uslovima, izradi prototipa i daljim fazama razvoja pronalaska koji vode eventualnoj komercijalizaciji i plasmanu na domaće ili međunarodno tržište.

Ukupan budžet: 20.000 Eura

Podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove programske linije po osnovu najviše dvije prijave godišnje, bez obzira na kategoriju za koju se prijavljuje.

3.6. Programska linija za podsticanje inovacione kulture

Osnovne karakteristike: Podrška aktivnostima koje se odnose na aktivno podsticanje inovacione kulture u Crnoj Gori u toku godine u kojoj je objavljen poziv, putem organizacije manifestacija koje doprinose popularizaciji inovacija i inovacionog preduzetništva, realizovanjem aktivnosti na podizanju svijesti o značaju inovacija za održivi razvoj (koncept pametnih gradova, zelena transformacija, plavi rast itd.), kreiranjem takmičenja inovativnih ideja, hakatona, kao i drugih aktivnosti podrške inovacionoj djelatnosti.

Cilj Programa: Cilj je da se ovim instrumentom utiče na percepciju inovacija kao šanse za kreiranje ili unapređenje poslovanja; da se doprinese prepoznavanju kvalitetnih inovativnih ideja i njihovoj afirmaciji; razvijanju vještina mladih ljudi, potrebnih u procesu razvoja inovacija; afirmaciji kreativnosti i inovativnosti u obrazovanju i sticanju poslovnog iskustva i slično.

Ukupan budžet: 50.000 Eura

Podnosilac zahtjeva (ustanova/organizacija) može ostvariti sredstva po osnovu najviše jedne prijave u toku tekuće godine.

3.7. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

Osnovne karakteristike: Podrška aktivnostima koje se odnose na realizaciju intenzivnih obuka, kurseva cjeloživotnog obrazovanja, posebnih programa usavršavanja i sl. za učenike, studente, mlade istraživače i profesionalce, u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore.

Cilj Programa: Cilj je da se ovim putem angažuju istaknuti profesionalci, naučnici, inovatori i/ili preduzetnici iz zemlje i svijeta, koji bi u strukturiranom obliku, kroz obuke u trajanju do 6 mjeseci mogli da doprinesu unapređenju znanja i vještina mladih ljudi (učenika, studenata, mladih istraživača i profesionalaca). Programi treba da se odnose na aktuelne i perspektivne naučne i tehnološke oblasti u kojima Crna Gora treba da ubrzanom dinamikom unapređuje ljudske resurse i u kojima nacionalni obrazovni sistem još uvijek ne može da razvije potrebne vještine.

Ukupan budžet: 80.000 Eura

Podnosilac zahtjeva (ustanova/organizacija) može ostvariti sredstva po osnovu najviše jedne prijave u toku tekuće godine.

Kao što je rečeno u prethodnom poglavlju, pored navedenih sedam programskih linija, Fond će tokom 2023. implementirati i program nastao u saradnji tri ministarstva: Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva kapitalnih investicija. U kratkim crtama prikazujemo i tu programsku liniju u nastavku teksta.

Programska linija za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji

Osnovne karakteristike: Podrška aktivnostima koje se odnose na ulaganja u inovativna rješenja i nove tehnologije koje treba da doprinesu unapređenju energetske efikasnosti MMSP u prerađivačkoj industriji, kao i povećanju upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije MMSP u prerađivačkoj industriji.

Cilj Programa: Povećanje energetske efikasnosti i/ ili povećana upotreba dostupnih izvora obnovljive energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija. Specifični ciljevi, odnosno ishodi koji se očekuju tri godine nakon završetka sprovođenja projekata, su sljedeći:

- a) Unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja, koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom;
- b) Poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP u prerađivačkoj industriji; i
- c) Jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetskom efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije Crne Gore, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 2.500.000 Eura

Trajanje programa: od 6 do 24 mjeseca

4. MEĐUNARODNA SARADNJA TOKOM 2023. GODINE

U okviru međunarodne saradnje aktivnosti u 2023. godini će biti usmjerene (ali ne i limitirane) na:

- Ostvarivanje saradnje sa regionalnim i evropskim inovacionim agencijama i sprovođenje
- Inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz međunarodnih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora.
- Podizanje apsorpcionih kapaciteta u privlačenju EU fondova . Priprema aplikacija i realizacija međunarodnih projekata prvenstveno u području istraživanja i razvoja i inovativnog preduzetništva.
- Koordinacija saradnje Fonda za inovacije sa ostalim akterima EU inovacionog ekosistema u cilju implementacije S3 strategije.
- Ostale aktivnosti u cilju uspostavljanja međunarodne saradnje definisane strateškim ciljevima Fonda.

Tokom 2023. godine nastaviće se aktivnosti u okviru uspostavljene saradnje sa regionalnim i evropskim inovacionim agencijama članicama Evropske asocijacije inovacionih agencija (TAFTIE) u cilju transfere znanja i primjene najboljih evropskih praksi u sprovođenju inovacione politike.

Poseban akcenat biće stavljen na intenziviranje saradnje sa Evropskim savjetom za inovacije (EIC) koji predstavlja najambiciozniju inovacionu inicijativu koju je Evropa preduzela, sa budžetom od 10 milijardi Eura za period 2021-2027. Program Kolaborativni grantovi za inovacije Fonda za inovacije Crne Gore je u januaru 2023. god. sertifikovan od strane Evropskog savjeta za inovacije za implementaciju *Plug-In* šeme u okviru programa *Accelerator*, koji je jedan od tri glavna inovaciona programa EIC-a (*Pathfinder, Transition, Accelerator*). Program *Accelerator* ima za cilj podršku MMSP, *start-up* i *spin-off* kompanijama za razvoj i unapređenje revolucionarnih inovacija koje imaju potencijal da stvore nova tržišta ili da dovedu do promjena na postojećim. Nakon dva kruga procjene grupe nezavisnih eksperata, EIC je u 2023.god. sertifikovao za primjenu *Plug in* šeme 50 nacionalnih programa iz 21 države članice i 3 pridružene zemlje među kojima je i Crna Gora. *Plug in* šema predstavlja novinu u programu *Accelerator* koja se primjenjuje samo na projektne prijedloge koji potiču od kompanija koje su dobitnici granta u okviru nacionalnih sertifikovanih programa. U okviru *Plug in* šeme kompanije se ne prijavljuju direktno na *EIC Accelerator*, već se prva faza evaluacije aplikacija kompanija (koje se prijavljuju za *Accelerator*) odvija na nacionalnom nivou. *EIC Accelerator Plug in* šema se sprovodi putem otvorenog konkursa, a kompanije se ocjenjuju na osnovu inovativnosti, potencijala za rast i razvoj, kao i kvaliteta tima. U okviru *EIC Accelerator Plug in* šeme omogućena je finansijska podrška u obliku bespovratnih grantova i investicija u iznosima od 0,5 do 17,5 miliona eura za različite faze razvoja projekta.

Fond planira da zvanično otvori primjenu *Plug in* šeme tokom 2023. godine. Sertifikacija nacionalnog programa Kolaborativni grantovi za inovacije predstavlja potvrdu da metod i kriterijumi nezavisne međunarodne ekspertske evaluacije koje primjenjuje Fond zadovoljavaju standarde Evropskog savjeta za inovacije. U toku 2023. god. Fond će pripremiti prijavu za još jedan nacionalni program za sertifikaciju u okviru *Plug in* šeme.

Tokom 2023. zapoće realizacija dva projekta koja se finansiraju iz EU fondova, a u kojima Fond učestvuje kao jedan od partnera. Projekat *IoT Green Transformation for Academic Society and Business Oriented Ecosystem in Western Balkans* finansiran je iz programa *Erasmus+ Capacity Building* i fokusira se na jačanje saradnje između univerziteta, privrede i šireg ekonomskog i društvenog okruženja kroz partnerstva za transformaciju u visokom obrazovanju, koja imaju značajan uticaj na inovacije i institucionalno upravljanje. Projekat će doprinijeti Evropskoj zelenoj transformaciji (pretvaranje EU u prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. god.) kroz izgradnju kapaciteta u IoT/IoE tehnologijama

za zelenu transformaciju i održivu industriju. Takođe, *IoT ECO* projekat usklađen je sa planom održivih evropskih investicija i jedan od ciljeva projekta je i povećanje svijesti o mogućnostima primjene IoT tehnologija za održivi razvoj. Konzorcijum projekta čini devet partnera iz Crne Gore, Kosova, Albanije, Bugarske, Grčke i Austrije. U okviru projekta *Innovation in Energy Efficiency in Western Balkan* koji je finansiran iz *Western Balkans Fund* učestvuju 12 partnera iz Crne Gore, Albanije i Kosova. Projekat ima za cilj da kroz organizaciju okruglih stolova i manifestacija utiče na povećanje svijesti o primjeni inovacija u energetskej efikasnosti u skladu sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan. Pored navedenih, nastaviće se dalje aktivnosti sa ciljem apsorpcije sredstva iz EU fondova kroz pripremu inovacionih projekata sa međunarodnim partnerima za *Erasmus+*, *Horizon Europe*, *Interreg EuroMed 2021-2027* i ostale dostupne *Europe framework Programe*.

Fond učestvuje u pripremi regionalnog okruglog stola koji organizuje Crnogorska Akademija Nauka i Umjetnosti (CANU) na temu “Perspektive razvoja inovacionih sistema u regionu Zapadnog Balkana” koji je planiran za početak juna 2023.godine.

5. FINANSIJSKI PLAN ZA 2023. GODINU

Finansijski plan Fonda za inovacije Crne Gore za 2023. godinu sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda za 2023. godinu i baziran je na pokazateljima poslovanja u 2022. godini i očekivanim prihodima i rashodima u tekućoj godini.

Prihodi iz budžeta:

Preko Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja za Fond je iz državnog budžeta opredijeljeno 2.400.000,00 Eura.

Fond za inovacije tokom 2023. godine planira pokrenuti sedam programskih linija podrške inovativnoj zajednici, za čiju realizaciju je potrebno izdvojiti 2.000.000,00 Eura.

NAZIV PROGRAMSKE LINIJE FONDA	PREDVIĐENI BUDŽET
Programska linija predakceleracije startupova	100.000,00 €
Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova	350.000,00 €
Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	1.000.000,00 €
Programska linija za provjeru inovacionog koncepta	400.000,00 €
Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska	20.000,00 €
Programska linija za podsticanje inovacione kulture	50.000,00 €
Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore	80.000,00 €
UKUPNO:	2.000.000,00 €

Tabela 1: Okvirni plan objavljivanja javnih poziva tokom 2023. godine

Za navedene programe, potrebno je obezbijediti adekvatnu evaluaciju i monitoring (međunarodni eksperti, investiciona komisija, mentori i treneri) pa je za te potrebe opredijeljeno 100.000,00 Eura.

Za operativne troškove opredijeljeno je 400.000,00 Eura, od čega za troškove rada (troškovi bruto zarada zaposlenih i naknada zaposlenih, naknade za rad Odbora direktora, ugora o djelu, autorskih ugovora, troškovi službenih putovanja) ukupno 235.000,00 Eura.

Materijalni troškovi i usluge (troškovi materijala, troškovi opreme i namještaja, troškovi usluga, režijski troškovi) su procijenjeni na 65.000,00 Eura.

Iz budžeta za 2022. godinu preostalo je 15.751,87 Eura za operativne troškove i 29.983,69 Eura odobrenih Godišnjim planom rada i finansijskim planom za 2022. godinu za realizaciju programske linije Inovacioni vaučeri koja će biti otvorena do utroška sredstava.

Međunarodni projekti i ostala sredstva:

Za implementaciju Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu obezbijeđena su sredstva u iznosu od 2.500.000,00 Eura iz dva izvora, i to:

- Nacionalni budžet: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, u iznosu od 1.000.000,00 Eura, i
- Instrument za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize: za namjene Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji predviđeno je 1.500.000,00 Eura.

...**IDEJE** SE
ISPLATE...

